

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában

TELEFON-SZÁM: 102

KIADÓHIVATAL.

Aradi Nyomda Részvény-

Társaság.

József tér - 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Aradvármegye nem kételkedik.
Közgyűlési közgyűlés.

Aradvármegye.

Beszélés a sztráknapra.

Délvidéki 48-as párt.

Első Erzsébet-szobor.

Aradvármegye őszi közgyűlése.

Megjött!

Trónörökös mondta!

Jön az autobus.

Tárca: Szada-Julia. Írta: Ady Endre.

Aradvármegye

nem kételkedik.

Arad, szeptember 30.

Új évnegyed alkalmából belépő, főlegben régi előfizetőinknek találosul kedveskedünk. Tetszik tudni, mi különbség van Kossuth Ferenc aradvármegyei törvényhatósága között?

Arad: Kossuth Ferenc már nem hiszi, hogy a kormány meg fogja csinálni a gazdasági önállóságot. Aradvármegye azonban még mindig hiszi.

Egy időben elmélkedünk az ellenfeleiről, melyek Aradvármegyét a közgyűlési határozattal Kossuth Ferenc, Apponyi Alberttől és a kormánytól választották. Mert Kossuth egykor Kossuth-szobor leleplezésekor azt mondta, hogy ő az arad jobb hazafiának tartja magát, s

valóban, ezt senki se vitatja el tőle. Kossuth Ferenc pedig a legmélyebben vett részt azokon a tárgyalásokon, amelyek a közös vámterület meghosszabbítását jelentik. Apponyi Albert gróf a függetlenségi pártban nyíltan kijelentette, hogy az önálló jegybank föllállítására gondolni egyszerűen örütség. Mért nem hiszi tehát Aradvármegye azt, amit Kossuth és Apponyi hisznek, és mért hisz olyasmit, amit ezek nem hisznek.

Pedig a mai határozatnak bizalomhordó jellege volt. Komárom azt mondja: gyerünk, követeljük az önálló vámterületet. Arad vármegye azt feleli: én nem fárasztom magam azzal, mert tudom, hogy a kormány az én nógatóm nélkül is megcsinálja. Nos, ez ma a bizalomszállításnak a legszerencsétlenebb formája. Mert ha a vármegyének csak az volt a célja, hogy a rendíthetetlen bizalom erényeit gyakorolja, akkor azt kellett volna határoznia: én nem írok föl a gazdasági önállóságért, mert a kormány cselekvése meggyőzött bennünket arról, hogy egyelőre jobb lesz a gazdasági közösségben és a egyes osztrák-Magyar Bank védőszárnyai alatt maradni. Ez bizalom, kifogástalan és korrekt. De ha én valakit azzal az indokolással tisztellek, hogy áldozatkész, holott tudom, sőt köztudomásu, hogy fukar: hát én az illetőből ezzel gyatra gunyt ütök. És ha Aradvármegye olyankor tételezi föl, teljesen nyíltan, a gazdasági önállóság iránt való törekvést, amikor a kormány egészen

letett róla: hát Aradmegye megcsufolta a kormányt s az ellenkezőnek állításával kajánul pellengérré állította. Ez csak érthető? ...

Lehetett volna talán másként is megoldani az ügyet: bizalom ide, bizalom oda, mi a gazdasági önállóságot akarjuk. Ha a kormány megcsinálja, bizunk benne, ha nem, bizalmatlanok vagyunk. Ma még bizalommal vagyunk, mert még nem mondták ki az utolsó szót; ha megteszik, vége a bizalmunknak. Aradvármegye már nem is lenne az első vármegye, amely így nyilatkozik. Bars vármegye már a bizalmatlanság határozott kihatásba helyezésével tiltakozik a közös bank fentartása ellen. Arad vármegye azonban nem mentenyre, hanem egyszerűen tudomásul vette az önállóság biztosítását sürgető kormányi íratot.

Es ebben megvan talán a titka, hogy miért nem tud a gazdasági önállóság mellett nálunk olyan határozat közvélemény alakulni, amely lehetővé tenné, hogy a kormányok a közösség alapján kiegyezést

kössenek. Mert ezeket az elevenünkbe vágó nagy kérdéseket mindig csak bizalmi kérdéseknek tekintjük. Mit jelent az: mi bizunk a kormányban és ezért fölizattal nem kellemetlenkedünk neki. A virágok nyelvén azt, hogy ha valamely különös véletlen folytán nem találja megcsinálni az önálló vámterületet, — a bizalmunk egy része mindenesetre akkor is fenmarad a részére. Szóval: ez egyenes megnyugvás a közös vámterület-

Szada-Julia.

Írta: Ady Endre.

Gondolomban megcsókoltam Szada-Julia arcát, amikor Nápolyból elindultunk.

Az a vidámság a hajó padján s én ültem éppen Szada-Julióval. Minden hamar összebarátkoztunk s egy Antonius pap ordított kedveskedve:

Hölgyeim és uraim, teljes két nap' a tengeren leszünk.

Az Antonius-arcu pap majdnem olyan nézett Szada-Julióra, mint én.

Én persze mindig Szada Julia mellé szemtettem a hímzés-székekkel. Az Antonius arcu pap a rajnijába s én megkérdeztem:

— Azt akarnám tudni, hogy miért a pap?

— Megmutatta nekem a Földközi tengernek legszebb asszony-fogait. Nos arca majdnem világított a hajón. S a szemei, azok a gyálférfikai szemek, hogy ragyogtak. —

— Mim nekem, kedves uram, ez a pap? Hát bizony ez a pap vizet hozott nekem. Éppen egy éve lesz, hogy megkeresztelt a karthágói szent Péterrel.

— Szada Julia? —

— Nekem is, de látja, muszáj: Máltában, ha akarja, megismerheti a völegényem. S ép legény, ennél a papnál is szebb talán s jó katolikus. Én még két évvel ezelőtt nem is álmodtam ilyen bolondságról. Az apám iféle tuniszi modern, európai mohamedán s az anyám olasz nő. Én semmi se voltam, de két évvel ezelőtt jött a völegényem. Most katolikus vagyok s ha maga nem pogány, csókolja meg ezt.

— Kacagott, egy Szűz Mária amulettet tartott az ajkam elé s én persze megcsókoltam. De ezután már majdnem szigorúan beszéltem Szada-Julióhoz:

— Szada-Julia, ezennel felszólítom magát, hogy ne kacérkodjék ezzel a pappal. Be fogom árutni magát különben a völegényének, ha Máltába érkezők. Sőt írni fogok a karthágói érseknek, hogy maga nem jó keresztény.

Szada Julia pajkosan, de egy kicsi haraggal megcsókolta az amulettet s mondta:

— Kedves barátom, éppen két és fél órája ismerjük egymást. Tenger, tenger, de ez a bizalmaszkodás mégis csak sok. Ha éppen nagyon unatkozik, nézz, vannak itt osztrák asszonyok. Az ön földjei, akik esetleg szokva vannak ehhez a kedveskedő módhoz.

Nagyon mekedvetlenül s gondolatomban megharaptam a Szada Julia barna nyakát. Gyönyörű éjszaka jött, de fűyölő, család széllel. Ketten birtuk ki csak majdnem éjjelig a hajópadon, Szada-Julia és én, de nem beszélünk egymáshoz. Az Antonius arcu pap fölbotorkált vagy háromszor: mindketten neveltünk. Szada-

— padt volt a szép pap, ingott mint a hajónk s beszélni sem mert.

Reggel Kalábria és Szicília szeszélyes közebe értünk. Gyönyörű nap volt, de szomorú a hajó népére. Én Verlaine-verseket olvastam az aranyos reggelben, főnn. A hajóinas olaszul, szaporán ujságolta, hogy az éjjel mindenki beteg volt. Az asszony utasok a szép papot kérték, hogy meggyónjanak. A pap azonban rosszabbul vart, mint akárki. Siránkozott, imádkozott, káromkodott a szép pap. Csak a kaptány, meg én, meg Szada Julia és én, a hajóinas, a hajóinas, még csak most jön a java. A kormányos elkészült minden rosszra: ma nagy vihar lesz.

Ebédre feltápászkodott, aki csak tehetett. Ebéd után pedig csak azért is föl a hajó padra. Az asszonyok nyavalyásan, fehér sápadtan, ösz-sze bujtak. A férfiak erős rálinkákat hörpintettek. Mosolygósak, nyugodtak csak mi voltunk az utasok között: Szada-Julia és én.

Odalba kapta a hajót a szél. Ugy imbolygott, mintha minden percben lebujni akarna a fehér fodros hullámokba. Én Verlainet olvastam, Szada Julia pedig talán Pierre Lotit. Egyszerre szédelegve az asszonyok csoportjához közeledik a szép pap:

— Hölgyeim, ma vasárnap van s a tenger nyugtalan: imádkozzunk.

Hetven Pater Nostert s Ave Máriát mondtak az asszonyok. Néhány férfiú is közéjük állott, vagy ült. De végre is kidültek az imádkozásból.

ben, csak az önálló vámterület szavaiba rejtve.

A sajtótörvény tiltja, ha nem is szakvakkal, hogy az újságtudósítók a vesébe igyekezzenek látni. Mégis, akik a ma déli előtti megyegyűlésen voltak, szinte akaratlanul ebbe a tilosba tévedtek. Szétnéztek a megyegyűlésen: hát van itt csakugyan valaki, aki hiszi, hogy a kormány a gazdasági önállóságot meg fogja csinálni. Az előadók hangja elárulja, hogy nem hiszik. Nekik elvégre az a kötelességük, hogy az ügyeket referálják, nem pedig az, hogy higgyenek. A megyebizottsági tagok álmos egykedvűsége mutatja, hogy nem hiszik. Azonban minek megzavarni a szép összhangot? Az oláhok meg éppen nem hiszik; ők különben maguk mondják, hogy nem is akarják. A magánéletben, csevegő asztalnál, újság mellett, külön-külön mind elmondotta, hogy a vámsorompókból nem lesz semmi. Külön-külön egyikük se hiszi, hogy a kormány a gazdasági önállóságot meg fogja csinálni, de együtt véve, mint törvényhatalomság, feltétlenül hiszi.

Bizony ez furcsa. És ilyen módon intézik el Magyarországon a gazdasági önállóság problémáját.

A vasutas-szövetség közgyűlése.

Sztrájkmozgalom a déli vasutnál.

Az Acsev. fizetésrendezése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

A Magyar Korona Országai Vasutas Szövetségének központi vezetősége rendszeres negyedévi ülését tartotta vasárnap a keleti pályaudvar tanácskozó termében. Az ülés, amely reggel 6 órától rövid megszakítással késő estig tartott, a lefolyt negyedév minden olyan eseményét megvitatták, amely csak vonatkozással volt a Szövetségre. Batthyány Tivadar gróf elnök mondotta a megnyitó beszédet. A beszéd a lefolyt negyedév eseményeit ölelte fel, és a legközelebbi jövő feladataival megismertette a Szövetség tagjait. Megemlítette, hogy a

közök. Talán le először éppen a papot kellett levinni, aki verejtékes volt és piszkos száju. Azután sorra vitték le a hajóba a habzó száju imádkozókat. Asszonyokat, férflakat vegyesen. Mi ott maradtunk ketten vidáman, késő éjszakáig: Szada Julia és én.

Már nem olvastunk, de gyönyörű némaságban ültünk. Szólt pedig hozzám pajkosan Szada Julia:

— Mivel a pap beteg, talán maga imádkozhatna.

— Én nem imádkozom, Szada Julia. De, de. Minket összehozott a buta sors, hogy sohse lássuk többé egymást. Milyen szép a tenger. Szada Julia. Sőtét, vak, lármás, haragos. Sohse látjuk mi egymást Szada Julia: csókolj meg.

Szada Julia megcsókolt s a tenger még dühösebben ordított. Ez a csók, egy csók, csak egy csók. Benne volt minden panasz a tengernek, Szada Juliának. S benne volt minden panaszom, átkom, talán a Verlaine-é is. S benne volt Afrika minden forrósága. Rögton le is szállt kabinjába Szada Julia. Sohse beszélünk többé együtt. Másnap fölséges, csöndes nap volt. De ő nem jött föl a hajópadra. Csak akkor láttam meg újra, amikor Maltában beszélt a várakozó völégénye bárkájába. Nagyon és sokszor csókolta a völégényét. Hátam mögött az Antónius-arcu pap állott s én dühömben rátapostam a pap lábára. A pap szisszent, én pirdont kértem s ez volt az epilógus ahhoz a két naphoz, amelyet Szada Juliával éltem egykoron a tengeren.

fizetésrendezés és pragmatika hiányai orvoslása érdekében a magánvasutások, a villamos vasuti alkalmazottak és a hálókocsi társaság alkalmazottai érdekében akciót kezd a Vasutas Szövetség, amely a déli vasutasokat sem hagyta sorsuk javítását célzó mozgalmukban magukra. A déli vasutak igazgatósága október közepén október elsejétől való érvényességgel rendezi alkalmazottai fizetését.

Az elnök a megnyitó beszédben elmondta, hogy mind az az előny, amit a fizetésrendezés és a pragmatika tartalmaznak, a Szövetség munkájának eredménye. Ami hiba és sérelem van benne, az részben a Vasuti Munkások Országos Szövetsége, részben a szociálisták tervszerű hadjáratának és akciójának tulajdoníthatók s a Szövetség el is fog követni mindent, hogy azok ne maradjanak a törvényben.

A magánvasutások fizetésrendezése dolgában a helyzet ez: a kassa-oderbergi vasut már rendezte alkalmazottai fizetését és pedig úgy, hogy mindenben a Máv. sémát vette alapul. A mohács-pécsi vasut elvben már hozzájárult a Máv. séma életbeléptetéséhez, a szamosvölgyi vasutársaság már megadta a fizetésrendezést, az aradi-csanádi helyi dékúli vasutak igazgatósága pedig közölte vele, hogy jóindulatulag tárgyalja a fizetésrendezés ügyét.

A legnehezebb küzdelmet a Szövetség a déli vasutak helyzetének javítása érdekében vívta. Amióta a fizetésrendezés kérdése egyáltalában szóba került a Szövetségben, a mozgalomban nyomban belevonták a déli vasut alkalmazottait is. Hogy a kérdés megoldása nehezebben ment, az egyedül csak annak tulajdonítható, hogy a déli vasut magyarországi igazgatóságának erősen meg volt kötve a keze. A Szövetség kitartó munkája azonban mégis teljes eredményvel járt. Hosszas purparlék után, amelyen Batthyány az igazgatósággal folytatott

beszédet biztosították, hogy az alkalmazottak fizetését október elsejétől való érvényességgel október tizenötödikéig feltétlenül rendezik. (Nagy éljenzés.) Igaz, hogy egy fokozattal kisebb fizetést kapnak a déli vasutak alkalmazottai a velük egyenrangú államvasuti alkalmazottaknál, de lakásbérük viszont nagyobb lesz. Indítványozza, hogy lovag Brahm igazgatónak jóakarataért az ülés már előre is köszönetet szavazzon.

Délután három órakor a központi bizottság folytatta tanácskozásait. Buchwald, Szigeti János és Buday, a pozsonyi kerület képviselője a titkári jelentéshez szóltak. Az utóbbi a céltudatos és erős agitáció szükségességét hangsúlyozta, mert a Szövetség munkástagjait egymásután csábítják el. Számosan írják alá közülök a szociálisták kilépési nyilatkozatait anélkül, hogy tudnák, mit csinálnak.

Batthyány Tivadar elnök megjegyzi, hogy az agitációról nem lehet a nyilvánosság előtt tárgyalni. Indítványozza, hogy ezt a kérdést bízzák az elnökségre. Ami a napisajtóval való érintkezést illeti, ő is szükségesnek és fontosnak tartja, hogy a hazafias magyar sajtó ezután is olyan melegen karolja fel a vasutasok ügyét, mint eddig. Konstatálja, hogy most már vannak üzletvezetőségek, amelyeknek területéről egyáltalában nem érkeznek panaszok.

Batthyány Tivadar gróf elnök berekesztette az ülést. A napirend többi pontját a mai folytatolagos közgyűlésen tárgyalták le.

TÁVIRATOK.

Megtámadott kolostor.

Konstantinápoly, szeptember 30 Nem bizonyult valósnak az a hír, hogy az ipeki kerületben levő Datschal nevű orosz-szerb kolostort török katonák támadták meg.

Október hatodika.

A nemzeti ünnepség.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 30.

Az esztendő megújuló őszi borbély minden évben a magyarság leggyásznapija, az aradi tizenhárom emlékeztető ünnep, október hatodika. Már csak a választ el bennünket a szabadság emléknapijától, amelyet az idén is a tiszteletben lefolyó ünnepséggel ül meg a nemzet vele az egész nemzet. Sajnos, a magyar országgyűlés képviselőháza hivatalosan nem lenik meg az ünnepen. Eljön az elnök, a hány képviselő, leteszik a Házról, amelyről nincs képviselőházi határozat, így voltaképpen nem is a Ház koszorúja az elnöké. Hiányozni fog a nemzeti ünnepségre: arra nincs ideje, hogy a nemzetnek megadja a tisztességet. De azért a nép az idén is felemelő és bensőségteljes, mert hiszen a nemzet imái Arad felé szólnak ezen a napon.

Az ünnepségre való készülődések nagyban folynak. A rendezőbizottság következő meghívát bocsátotta ki:

Aradváros polgársága a tizenhárom emlékeztető ünnepéhez méltóan fogja október 6-ának évfordulóját megünnepelni.

Október 6-án délelőtt nemzeti gyászünnepélyt rendezünk, melyre Aradváros és Aradvármegye összes köz- és magánintézményeinek tanárait, tanulóit, tanítványait, az iskolák tanárait, tanulóit, tanítványait, valamint egyesület és társaságait, Aradváros és Aradvármegye nemzeti bizottságát tisztelettel meghívjuk.

A nemzeti ünnepséget rendező bizottság.

Arad, 1907. szept. 30.

Kovács elnök.

A rendezőbizottság ezúttal is köszönetet mond, hogy mivel a rendezés folytatán sem testületeknek, hanem magánintézményeknek meghívót nem küldtek, az egyesületek, társaságok elnökeit, vezetőit, a különböző hivatalok főnökeit, szíveskedjenek személyesen való megjelenésüket október 4-ig Aradváros polgárságát a székelység gyűlésére értesíteni, mondván a falragaszokon a gyűlés célját, Székely Ottoban ma a következő felhívást tagjaihoz:

Az október 6-iki ünnepségek keretében lesz kedik belé az aradi Székely Ottoban rendezett generális székelgyűlés. A gyűlés zetszínű plakátokon hívja meg az Aradváros polgárságát a székelység gyűlésére, mondván a falragaszokon a gyűlés célját, Székely Ottoban ma a következő felhívást tagjaihoz:

Országos generális gyűlésünkől már pár nap választ el. Szükséges, hogy a közvéleményben különösen egyetértésünk és összhangunk legyen. Szükséges, hogy megbeszéljük a napirendi feladatunkat és hogy ki fogja a közvéleményt képviselni. Kívül közgyűlést hívunk meg, amely a Szent László-utca 5. számú házban, Szada Julia gróf melletti helyiségben, este 8 órára a zalai kerületi polgárságunkat meghívjuk meg, hogy aki a székely nemzetét az elmaradását ki nem említi, az a hazafias kötelesség leendő.

Az egyesület az országos generális gyűléssel kapcsolatban október 6-án egy órakor Aradon, Kereszt utca 5. számú házban, Szada Julia gróf melletti helyiségben, este 8 órára a zalai kerületi polgárságunkat meghívjuk meg, hogy aki a székely nemzetét az elmaradását ki nem említi, az a hazafias kötelesség leendő.

A szükszavu alispáni jelentés.

A közgyűlést délelőtt 9 órakor nyitotta meg *Károlyi Gyula* gróf főispán, a megjelenteket üdvözlő rövid beszéddel. A tárgysorozat első pontjánál, az alispáni jelentésnél felszólalt *Suciu János* dr. országgyűlési képviselő. Kifogásolta a jelentés szükszavuságát és kérte *Dálnoki-Nagy Lajos* dr. alispánt, térjen vissza régi szerelméhez (Harsogó derűtség.) és a jövőben készítse el jelentését a régi terjedelemben. A jelentés például nem szól az aradmegyei kivándorlásról, holott ez fontos ügye a megyének, hanem csak száraz statisztikai adatokra szorítkozik.

A szükszavuság vádjával szemben *Dálnoki-Nagy Lajos* dr. alispán kifejtette, hogy az újban életbeléptetett ügyviteli szabályok előírják, hogy az alispán tevékenységi jelentése közzétessék a megye hivatalos lapjában és ebben nem lehet tulságosan terjedelmes jelentéseket leközlölni. A kivándorlás dolgában csak azt jegyzi meg, hogy éppen *Suciu János* dr. az, aki ügyfelei számára a legtöbb utlevelet sürgeti meg az alispáni hivatalban.

Az alispán választát zajos derűtséggel fogadta a közgyűlés, majd vita nélkül tudomásul vették a számonkérőszék jelentését és az 1908. évi háztartási költségvetést.

A Kriván-ügy epilógusa.

Kriván János sikkasztása miatt elmozdították állásától *Barb Efre*m gyámpénztári ellenőrt. *Barb* kegyelmi kérvényt intézett a királyhoz fegyelmi büntetése jogkövetkezményeinek elengedése iránt, amely kérvényt a belügyminiszter véleményezés végett leküldötte a törvényhatóságoknak. Az állandó választmány azt javasolta, hogy a jogkövetkezmények főnartása mellett utasítsák a folyamodványt a nyugdíj-bizottság elé, amely azután *Barb*ot megfelelő segélyben fogja részesíteni.

A tárgyhöz hozzászólt *Grozda Aurél* dr. és kifejtette, hogy a sikkasztás ügyében nem mértek egyforma mértékkel. Míg a volt főszámvevőnek jó jegyzőséget juttattak, addig *Barb*ot egyszerűen kidobták. A volt ellenőr kérésének teljesítését javasolja.

A közgyűlés nagy többséggel az állandó választmány javaslatát fogadta el.

„Hasonló fölrattal támogattatik.”

A törvényhatósági bizottság ezután egy egész csomó általunk már ismertetett átirat fölött határozott azzal a sztereotíp határozattal: *Hasonló felirattal támogattatik*. Kivételt csupán Komárommegye átirata képezett, amely Magyarország gazdasági önállóságának törvényes biztosítását kérelmezi. Ezt egyszerűen tudomásul vették, haligatagon kifejezván, hogy a kormány amugy is megvalósítja programpontját. De lehet, hogy haszontalannak vélték a fölratozást, minthogy a kormányt — talán mert programpontja — az instanciák garmadája sem fogja az önálló vámterület létesítésére készíteni.

Nincsen pénz.

Sok mindenféle vasúttársaság, kulturális és emberbaráti intézmény kért hozzájárulást és segélyt a törvényhatósági bizottságtól, ez azonban a fedezet hiányára való hivatkozással megtagadta a kérelmek teljesítését. Így elutasították az arad-hegyaljai motorosvasut kérését is 50000 korona értékű részvények jegyzése iránt.

Minthogy a nyugdíj-alapot szolgáló másfél százalékos pótdójjavaslatnak nem volt meg a szükséges kétharmad többsége, újabb rendkívüli közgyűlést elő viszik a javaslatot.

Többszöri szavazás megszakításával azután gyors empoában letárgyalták a napirendet, úgy hogy déli egy órakor a főispán berekesztette a közgyűlést.

A trónörökös mondta:

Magyarország nem szorul közjogi bástyákra.

A hadsereg egységes marad.

Hive a magyar nemzeti államnak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Még egyre gördül az a lavina, amelyet *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszternek a trónörökösnél való audienciája megindított. Se szeri, se száma a „megbízható” forrásból származó értesüléseknek, amelyek mind újabb és érdekesebb részletekkel szolgálnak a két hét előtti nevezetes kihallgatásról.

Egy budapesti hétfői ujság mai számában vezetőhelyen foglalkozik a sokat tárgyalt és kommentált kihallgatásról, amelyről — és már ez is figyelmet érdemel — még mindig új kombinációkat tud közölni. A cikk szerint a lap egyik tudósítója most *előkelő alkotmánypárti forrásból* a következő szenzációs részleteit tudta meg a historial jelentőségű kihallgatásnak:

— Tény az, hogy *Andrássy Gyula* gróf legelsősorban az alkotmánybiztosítékok miatt kereste fel a trónörökösöt. A király volt az, aki *Andrássy*t ebben a nagy horderejű államjogi kérdésben egyenesen a trónörököshöz utasította. A királynak ugyanis az alkotmánybiztosítéki javaslatokról az a véleménye, hogy azok a korona jogainak megszorítását jelentenek és így nem akarja azokat előzetesen szentesíteni, amíg utódjának véleményét ki nem kérték.

A trónörökös főherceg tényleg *ellene nyilatkozott az alkotmánybiztosítékoknak*. Hosszas beszélgetés folyamán igyekezett kapacitálni *Andrássy Gyulát*, aki azonban nem engedett. A korona jogföltékenységével szemben a belügyminiszter a nemzeti jogföltékenységet hozta fel. A trónörökös erre mosolyogva mondta:

— Kedves *Andrássy* gróf, a magyar nemzet sokkal erősebb, sokkal hatalmasabb politikai nemzet, mintsem hogy nemzeti létének olyan közjogi bástyaira szoruljon rá, mint az alkotmánybiztosítékok.

Több szó az alkotmánybiztosítékokról *Ferenc Ferdinánd* és *Andrássy Gyula* közt nem esett.

Szó volt ellenben más kérdésekről. Így elsősorban a *hadsereg kérdéséről*, amelyekre vonatkozóan a fenséges ur ezeket mondta:

— A hadseregnek egységesnek kell maradnia. Egységes is fog maradni s ha valamikor trónra jutnék, *egy jöttányit sem engedek változtatni a hadseregben*, amelyet mai szervezetében kívánok fenntartani.

Az általános politikai helyzetről való beszélgetés közben szóba került a *választói reform* is. A trónörökös *nem nyilatkozott kedvezően az általános szavazati jogról*, sőt utalt azokra a következményekre, amelyekkel ez a nagy reform Ausztriában járt.

A választási reform kérdésében a trónörökös szabad kezet kíván hagyni a magyar kormánynak.

Ezzel kapcsolatban felmerült az *egységes magyar nemzeti állam* kérdése is.

— Hive vagyok az egységes magyar nemzeti államnak — jelentette ki a trónörökös a belügyminiszter előtt.

— Nem akarom, hogy az általános szavazati jog révén Magyarországon is olyan nemzetiségi állapotok támadjanak, mint Ausztriában. Amint a hadseregben

Aradmegye őszi közgyűlése.

Meghiusult a pótdó megzavazása. — A társtörvényhatóságok átiratai. — *Barb Efre*m kegyelmi kérvénye. — Korcsmák vasárnapi munkaszünete. — Vasuti részvények jegyzését elutasították.

— A megszorult községek kölcsönél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Közel fél esztendő pihenő után ma tartotta közgyűlését Aradmegye törvényhatósági bizottsága. A tavaszi kongregáció óta 372 közgyűlésileg elintézendő tárgy halmozódott össze, amelyekkel négy órai tanácskozási idő alatt sikerült a törvényhatósági bizottságnak megbirkóznia. Egy-egy tárgysorozati pont előadására, megvitatására, a határozat meghozatalára és kimondására tehát átlag *hét tized perc jutott*, ami édeskévés idő az ügyek beható elbírálására.

A szédületes gyorsasággal való elintézés azonban lehetővé teszi nemcsak a bizottsági tagok türelmetlensége és a zöld asztal mellől a fehérhez való kívánczósága, hanem az a körülmény is, hogy jelentős, alapos megvitatást igénylő y nem igen szerepelt a tárgysorozaton. Az országos politikát alig érintő törvényhatósági iratok, községek és magánosok jelentéktelen érvelmei és óhajai szerepeltek nagy tömegben a tárgysorozaton, amelyhez csak néhány román bizottsági tag tartotta érdemesnek hozzászólni. A közgyűlés legfontosabb tárgya, a nyugdíjalap gyarapítására fordítandó másfél százalékos pótdó megzavazása meghiusult, mert a javaslat nem nyerte el a törvényben előírt kétharmad szöbbséget.

hive vagyok az egységnek, úgy az egység hive vagyok az állami életben is. Magyarországon pedig ez az egység nem lehet más, mint magyar.

A fővárosi lap e tudósításához az alábbi kommentárt fűzi:

Eddig a kihallgatásról szerzett szenzációs értesüléseink, amelyekre — minden kommentár helyett — csak azt jegyezzük meg, hogy azokat minden esetleges cáfolat ellenére is a leghatározottabban fenntartjuk. Olyan helyről erednek, amely föltétlenül megbízható és hiteles. Hogy a trónörökös gondolkozásmódjára e nyilatkozatok fölöttébb jellemzők, abban valószínűleg senki se kételkedik. Rózsás perspektívát azonban a jövőre, fájdalom, igazán nem nyújtanak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kőlcsey-egyesület közgyűlése október 13-án lesz a városháza tanácstermében. Ezen a gyűlésen fogják betölteni a már régen megüresedett alelnöki állást. A választmány szeptemberi gyűlésén tudvalevőleg Krenner Miklós dr. főreáliskolai tanárt jelölte az állásra. A közgyűlés kétségtelenül megfogja erősíteni a választmány jó választását, mert akkor a Kőlcsey-egyesület történeti gyűjteményei hivatott szakember ellenőrzése alá kerülnek Krenner Miklós dr. szülővárosába helyeztetése előtt a dévai történeti és régészeti társulatban igen eredményes munkásságot fejtett ki. Az október 13-iki közgyűlésen egyébként az elnöki, titkári és pénztárosi beszámolón kívül az új költségvetés kerül tárgyalásra.

A megrágalmazott Bülow.

Rendkívüli szerelem.

A kancellár botránypöre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 30.

A szerelmi élet megnyilvánulásai körül támadt irodalomnak legtekintélyesebb részét az a sok könyv és röpirat képezi, amelyet a homoszekszualitás védelmére részint tudományos, részint igen alacsony indokokból termelt a tulmodern áramlat. Különösen Németországban van nagy irodalma ennek a kérdésnek, amely most hatalmas botrányt kavart fel Berlinben.

A berlini hírlapok hasábjait irnak erről a botránypöréről, amelynek középpontjában Bülow kancellár áll. Van ugyanis Berlinben egy társaság, amely hosszabb idő óta egész Európát elárasztja olyan röpiratokkal, amelyekben rámutatnak, hogy a homoszekszualitás nem vétek és nem betegség, hanem az emberi természetből eredő ösztön. A fajtalanság védelmezői ezen okoskodás alapján az ilyen szerelem elleni büntető szakaszok törlését követelik. A röpiratokban rámutatnak azokra a történeti személyekre, akik a homoszekszualitás szerelem hívei voltak. Ami a legérdekesebb, a röpiratok alálról nagyrészt európai hírvé tudósok.

A legutóbb megjelent ilyenmű röpiratok egyike kavarta fel a szóbanforgó botrányt. Ez a nyomtatvány ugyanis felemlíti, hogy Bülow kancellár is homoszekszualitás megírja, hogy Schäffer titkos tanácsos, aki a kancellár hivatalában dolgozik s rendszeresen elkíséri Bülowot minden útjára, milyen viszonyban van a kancellárral.

Noha az egész dologból egy szó sem igaz, Bülow mégis roppantul felháborodott a rágalmazó brosurá miatt. A kancellár, noha már

régebben kijelentette, hogy a személyét érintő sértésekre nem felel s azokért törvény elé nem megy, ebben az esetben mégis szükségesnek találta, hogy a törvényben keressen oltalmat a röpirat vádjai ellen. A brosurát egy Grant nevű állítólagos író követte el. Grant több botrány révén tette fölig-meddig ismeretessé a nevét s már több ízben büntetve is volt botrányhajhászó írásai miatt.

Megjött! Megjött!

A nagy Caruso Budapesten.

Interjú a hangfejedelemmel.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 30.

Caruso, a legbrilliansabb magas c-k boldog tulajdonosa, ma délelőtt tíz órakor megérkezett a fővárosba. Valami nagy tömeg nem üdvözölte a nagy férfit a pályaudvaron, mert azt hitték, hogy a fiumei gyorsvonaton jön. Át is kutatták a fiumei gyorsvonatot az újságírók, de nem találtak benne egy ökölnyi tenoristát sem. Már azt hitték, hogy a hang-hérosz szeszélyeskedik és végképpen hátat fordít Budapestnek. Szerencsére ez a katasztrófa nem éri a fővárost. A déli pályaudvaron érkezett meg elég frissen és egészségesen. Az újságírók természetesen nyomban megostromolták, még pedig meglehetősen sikerrel, amennyiben a hangfejedelem készségesen válaszolt kérdéseikre. Az érdekes interjú a vasuti kupéban folyt le. Az újságírók elsősorban azzal a kérdéssel fordultak az isteni tenoristához, hogy miképpen érzi magát.

— Nagyon lehangolt vagyok, — válaszolt Caruso. — Nem ért ugyan semmi kellemetlenség, de valami megmagyarázhatatlan fásultság vett rajtam erőt.

Másodsorban természetesen a majomketrec-affér részletei felől érdeklődtek az újságírók, lévén ez az eset az, amely a lágyhangú énekes ázsióját legalább száz perccel emelte. Caruso erre drámai pózba vágta magát és keseregve panaszozta el, hogy soha embert még nagyobb igazságtalanság nem ért, mint őt ebben az esetben.

— A legnagyobb gazság, — mondta — amit az amerikai bíróság velem elkövetett. Nem volt ellenem semmi pozitív bizonyíték, ám mégis elítéltek, de csakis azért, hogy ne indíthassak kártérítési pert. Ha felmentenek, két millió dollár kártérítést követeltem volna.

Az újságírók faggatására elmondta még Caruso, hogy már tíz éves korában gyönyörű szoprán hangja volt és már akkor tudták róla, hogy valamikor nagy énekes lesz. Első nyilvános fellépése egy kis nápolyi színházban volt, ahol öt lira fellépési díjat kapott. A mesztro ekkor tizennyolc esztendő volt, husz év alatt tehát ugyancsak megnőtték az igényei. Husz éves volt Caruso, amikor Egyiptomba került, majd pedig a palermói Teatro Massimo-hoz szerződött. Öt évig a milanoi Scala színháznál működött és csak ezután kezdte meg világszerte utját. Néhány év alatt bejárta Amerika és Európa összes kulturálatlan, csupán Magyarországon és Japánban nem volt még.

Majd a magyar zenére terelődött a beszélgetés. Caruso naiv őszinteséggel jelentette ki, hogy egyetlen egy magyar zeneszerzőt sem ismer. Ezt a kellemetlen bókot azonban nyomban ellensúlyozta azzal a kijelentésével, hogy rajong a cigányokért és hogy szereti a magyar népdalokat.

— Van egy zongoristám — ugymond — aki tud sok szép magyar nótát. Ha rossz ked-

Tilos a házikezelés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 30.

Még élénk emlékezetében lehet a közönségnek az az érdekesen frappáns jelenet, amelynek főrekvizituma egy négyezer koronás takarékpénztári könyv volt. Az értékes könyvecské a Blaskovics Antal zsebéből került a „Ház asztalára” és olyan viharos tetszést váltott ki a nem egy könnyen hevülő városatyákból, amely Arad parlamentjének történetében szinte páratlanul áll. Ennek az érdekes jelenetnek folyamánya az a határozat volt, hogy a város házi kezelésbe veszi a vadászterületet. Ám a közigazgatási bíróság ezt a határozatot megsemmisítette és a vadászterület szabályszerű bérbeadására kötelezte a várost. A közigazgatási bíróság döntése, amely ma érkezett a városhoz, így hangzik:

A közigazgatási bíróság Szalay Károly és társai felebbezéseinek helyt adva, a törvényhatósági bizottság panaszolt határozatát megsemmisíti s a városi vadászterületnek szabályszerű bérbeadására kötelezi.

Indokok:

A vadászatról szóló 1883. évi XX. tc. 3 § a szerint a törvény 2 § a alá nem tartozó községi földbirtokokon gyakorolható vadászati jogot a községek legalább hat évi időtartamra bérbeadni kötelesek. Ezen törvényszakasznak a rendelkezése kizárja azt, hogy a községek bármilyen okból a vadászati jognak házilag való értékesítését eszközöljék.

Mint hogy Aradváros törvényhatósági bizottságának panaszolt határozata, amelylyel a vadászati jognak házilag való értékesítését elrendelte, merőben törvényellenes rendelkezést tartalmaz, azt, a beadott panasz folytán megsemmisíteni s az eljárási törvényhatósági bizottságot a vadászati jognak bérbeadására kellett a bíróságnak kötelezni.

Szóval bérbe kell adni a vadászterületet, mert a törvény úgy rendelkezik. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a város ne úgy értékesítse a területet, ahogy az anyagi érdekeinek leginkább megfelel. Ha már okvetlenül bérbe kell adni, hát nyílt pályázat útján történjék ez. Az ajánlattevők között bizonyára akadnak majd olyanok, akik méltányos összeggel hajlandók megváltani a terület-használati jogot.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: A koldusdiák, operette. (Bérlés A.)
Szerda: Az eszményi férj, színmű. Bemutató előadás. (Bérlés B.)
Csütörtök: Az eszményi férj, színmű. (Bérlés C.)
Péntek: Ernáni, opera. (Bérlés A.)
Szombat: Bukow, a székelyek hóhéra, színmű. (Bérlés B.)
Vasárnap: Aranylakodalom, színmű. (Bérlés C.)

* A koldusdiák. Nagyon hosszú pihentetés után került színre Milöcker pazar muzikája operettje; A koldus diák. Szívesen íránk minden jót a mai előadásról, de egy-két szereplő kivételével az egész előadás a halálos unalom jegyében folyt le. A színpadon egy őszintén vidám arcot nem lehetett látni, mintha mindenki valami nagy szerencsétlenség bántával volt kénytelen fellépni, nagyon természetes, hogy a színpad unalma átragadt a nézőtérre is és hiába való volt Kállay Jolán pompás játéka, Wlassák Vilma gyönyörű éneke és Leövey egészséges humora, A koldus diák reprize kudarcra végződött. A nyári arénázás után ugylátszik nehezen szokják meg a közház komolyabb művészetet igénylő levegőjét.

H. G.

* A színházi iroda hírei. Az aradi Nemzeti Színház irodája az alábbi híreket teszi közzé: *Eszményi férj*. Az új szezon első premijerje határozottan esemény lesz, mert Wilde Oszkárnak egyik legzseniálisabb darabját, az *Eszményi férj*-et mutatja be a társulat. A budapesti Nemzeti Színházban határozott, zajos sikert aratott ez a színmű, mely föl van ékesítve Wilde minden irólí erényével és kiválóságával. Szellems fordulatokban gazdag, a frappáns ötletek csak úgy kergetik egymást s amellett jellemi is igazak, az életből valók. A darab szereposztása igen jó, amint az alábbiakból is kiténik:

Lord Caversham — Várnay Jenő, Lord Goring a fia — Marházy Miklós, Sir Robert Chiltern, külügyminiszeri titkár — Keszler Ede, Lady Chiltern — K. Kápolnay J., Lady Mackby — Szilágyi Berta, Basildon grófnő — Zalay Margit, Mabel Chiltern, Robert huga — H. Hamath Józsa, Cheveleyné — H. Novák Irén.

A bemutató előadás holnapután, szerdán lesz B bérlésben és csütörtökön megismétlik a darabot.

Diszeloádások. Az aradi generális székelygyűlés alkalmából a színház is kivessz részét az ünnepségekből. Szombaton diszeloádás lesz: *Bukow, a székelyek hóhéra* című történelmi drámát adják elő, mely tárgyánál és feldolgozásánál fogva igen alkalmas erre az estre. Vasárnap, október 6-án az *Aranylakodalom* kerül színre, ugyancsak diszeloádásban, a vértanu nap emlékére s a darabot megelőzőleg alkalmi költeményt fog szavalni a színház egyik drámai művésze.

* Kócián sikerei. Az oly gyorsan világhírűvé lett cseh hegedűművész sikereiről az összes európai és amerikai lapok az elragadtatás hangján írnak. A Chicago Daily News például így emlékszik meg legutóbbi hangversenyéről: Még sohasem tanusított a hallgatóság olyan halálos csendet, mint Kócián tegnap esti fellépése alkalmával, amidőn legszebb szóló számát előadta. A hallgatóság mintegy elbűvölten leste Simonetti Madrigáljának poétikus lágy hangjait, melyet a fényes tehetségű művész a Paganini szám után ráadásul játszott. Minden számnak, amely ez az egyszerű modoru, kellemes megjelenésű, érdekes ifjú előadott, megvolt a maga sajátos érdekessége, de ennél a Madrigálnál úgy tetszett, mintha valami mennyei hangok édes éneke lopóznék a dal-

lam andalító zenéjével a szívekbe; minden egyes szólama oly gyöngédnek, oly lágynak tetszett; valóságos kristály a holdvilágnál. Kik a melódiák ezen lehelletszerű virágát ilyen költői érzéssel, a hangszernek ily tökéletes és szép kezelésével, a kompozíciónak ilyen intenzív és teljes méltatásával hallották, azok egy egész életre szóló, leiket gyönyörködő édes emléket vittek magukkal. A közönség, bár ez a játék valósággal extázisba ejtette, mégis uralkodott magán. Az utolsó nyirettyű vonás után azonban a piros és fehér szallagok, piros és fehér rózsák és csokrok egész özönével borították el a művészt Amerika szépei. A tapsoknak és tombolásnak pedig nem volt se vége, se hossza. Az igazi, isten adta művészet aratta itt diadalát. A „Recard Herald” szerint Kócián hangja sokkal dallamosabb mint Kubeliké. Technikája a szakértőket elkápráztatja. Dupla fogásai tökéletesek és a legnehezebb futamokat hihetetlen könnyűséggel játssza. Erdekes, hogy Joachim, a nemrég elhalt hegedűkirály egy alkalommal Kóciánt a világ legnagyobb hegedűsenijének nyilvánította.

Tisza István a szekularizáció ellen.

Ne szítsuk a felekezeti gyűlölséget.

A volt miniszterelnök nem politizál.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 30.

A dunántúli református egyházkerület tegnapi őszi gyűlésén Tisza István gróf elnöki megnyitó beszédében élesen kikelt a szekularizációs mozgalom ellen. Beszéde elején magáról az akciót megindító református lelkészegyletről beszélt, majd elmondta, hogy nem minden aggodalom és kétely nélkül fogadta az egyesület megalakulását, mert az ilyen egyesületeknél ritka kivétellel a nyugtalanabb és szenvedélyesebb elemek ragadják magukhoz a hatalmat.

Magáról a szekularizációról az alábbiakat mondta Tisza:

— Ha a napirenden volna a szekularizáció kérdése, igyekezném azt az ezer okot kifejezni, amelynél fogva e kérdés fölvetését a mi viszonyaink között károsnak és veszélyesnek tartom. A fejtegetésnek itt ami tanácstermékben nem volna sem helye, sem ideje, de egy körülményre rá kell mutatnom. Ha bárki abban a nézetben van, hogy a szekularizációért meg kell indítani a küzdelmet, ám tegye azt a politikai küzdőtérén, igyekezék általános politikai alapon annak híveket szerezni valláskülömbőség nélkül. De ne indítsa meg a felekezeti küzdelmet, nehogy úgy állítsa azt oda, mintha egyik egyház papsága irigykednék a másikra és általa élvezett anyagi előnyöktől akarná azt megfosztani. Mi protestánsok saját sorsunkkal, saját vagyunkkal, saját föladatainkkal foglalkozunk. Ne intézzünk más felekezetek viszonyai ellen olyan kirohanást, amely valóban a felekezeti küzdelem színével bír és mindennél alkalmasabb arra, hogy gyűlöletes színen tüntessenek föl az ellenfeleink.

— Az ultramontanizmus veszélyeit én is látom, az ellenük való küzdelem szükségét talán jobban és helyesebben érzem sokaknál, akik annyit hangoztatják. De e küzdelmet val láskülönbőség nélkül az egész magyar fölvilágosodottsággal kell és lehet megküzdeni, abban magunkat izolálnunk, azt a szolidaritást kockáztatnunk, — amely századok óta fennállott egyházunk jogos törekvései s a magyar nemzet nagy problémái között, — bűn volna hazánk és egyházunk ellen, ma inkább, mint valaha. Ellenfeleink arra törekkeznek s az az érdekük, hogy akcióinkat felekezeti térére szorítsák, a felekezeti szűkeklőség és túrelmelettség színében tüntessék

föl és erre mi szolgáltatjuk a legalkalmasabb fegyvert kezeikbe, ha a római katolikus egyház élvezetében levő vagyon ellen intézzünk támadást. Ezzel elidegenítjük magunktól a klerikalizmus tulkapásai miatt velünk együtt aggódó fölvilágosodott magyar katolikusok nagy tömegét. Ugy érzem, kötelességet mulasztottam volna, ha az első kínákozó alkalmat föl nem használok arra, hogy e szerencsétlen akció súlyos veszedelmeire rámutassak.

A kerületi gyűlés nagy tetszéssel fogadta Tisza István beszédét.

A mai társaságban Gyuróc Ferenc püspök felköszöntötte Tiszát és elmondta róla, hogy ő, aki azelőtt útközponton volt, most gyűjtőnévvé kezd lenni, amely alá sereglenek.

Tisza István válaszában kijelentette, hogy nagy csapásoknak kell az országban bekövetkezniök, hogy az ő neve ismét gyűjtőnévvé legyen és éppen ezért ő az utolsó, aki ezt kívánja. Egyházi téren inkább lehet neve gyűjtőnév, de az egyházi autonómia szentelt berkeiből intézett politikai kirohanásokat mindig elítélte.

MULATSÁGOK.

(=) Szüreti multság. Az aradi magyar nyelvterjesztő és temetkezési egyesület f. hó 22-én megtartott szüreti multságára a legkedélyesebben sikerült. Különösen a szüreti csöszlegények és leányok fáradhatatlan közreműködésökkel tették ezt kellemessé.

Részt vettek: Asszonyok: Tóth Istvánné, Vandracsek Károlyné Csökönyi Albertné, Ernst Mártonné, Tokay Istvánné, Basch Lóriné, Kovacsik Péterné, Lukács Balintné, Vágner Ferencné, Máris Sebóné, Pohl Miklósné, Schankula Györgyné, Kremmer Miklósné, Román Jánosné, Kóhalmi Béláné, Popi Bertáné, Virth Miksáné, Jeck Mátyásné Medveczky Gyuláné, Kiss Józsefné, Kálnoki Mihályné, Skultéti Györgyné, Adusz Bertiné, Kimpian Pálné, Kimpian Péterné, özv. Barnecky Illésné, Ribárszky Jánosné, özv. Posa Györgyné, Ekcs Károlyné.

Leányok: Kovacsik Rozália, Kovacsik Julia, Gillis Katica, Ernst Mariska, Máris Erzsike, Markovits Millike, Barna Lidi, Varga Anna, Opri Olga, Vertán Mariska, Sturm Lenke, Szabó Katica, Jung Olga, Zatykó Agnes, Aduár Juliska, Kimpian nővérek, Szabó Aranka, Balog Annuska, Ujszász Borbála, Vörös Mária.

Jön az autobus.

Délben Aradon lesz.

Budapesttől Nagyváradig.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 30.

Holnap, kedden délben Aradra érkezik a város közuti forgalmának új lebonyolítója: az első automobil-omnibusz, amelynek bevonulása előreláthatólag valósággal ünnepség-jellegű lesz. Igen sokan mennek az autobusz elé, hogy láthassák a pompás jármű diadalmas bevonulását, amely új korszakot jelent Arad haladásának történetében. Pozsonytól Nagyváradig kitűnő kondícióban tette meg a gép az utat s remélhetőleg ugyanígy érkezik majd Aradra is, ahonnan különben ma egy küldöttség ment át Nagyváradra a gépkocsi fogadására.

A Budapesttől Nagyváradig terjedő próbaut részleteiről tudósítunk a következőket jelenti:

A fővárosból pénteken reggel indult el az autobusz Miskolc felé. Egész napl utazás után tették meg a jármű kísérelt ezt az utat. Sármezey Endre és Nachtnébel Ödön, akik Pestig kísérték az autobuszt, elfoglaltságuk miatt nem vehettek részt a további próbauton s így a

hatalmas géppel csak *Dicker* igazgató és *Árpád László* mérnök utaztak.

Miskolcon másfél napot töltött az autobusz. *Szentpál* István polgármester és a városi tanács tagjai nagy érdeklődést tanúsítottak a feltűnést keltő jármű iránt. Az autobusz Miskolcon valóságos bravurt művelt: egy meredek, éles görbékben haladó utat, amelyet eddigelé egyetlen automobil sem birt megmászni, igen szép tempóban tett meg. A Miskolc közelében fekvő Lillafüredre ment ki a gép 140 ezrelékes emelkedésű, rossz állapotban levő uton. A kocsiiban a városi tanács, a megye előkelőségei és a sajtó kiküldöttei foglaltak helyet. A szűk uton a soffőr valóságos mestermunkát végzett, hogy a szemközti jövő kocsikat kikerülje. A kirándulás olyan érdekes volt, hogy az egyik miskolci lap az arról szóló tudósítás végén megjegyzi, hogy a részletekről legközelebb bővebben beszámol.

Tegnap délután indult el az autobusz Miskolcra s Szerencsén át Nyíregyházáig ment. Ott egy órai pihenőt tartott s azzal folytatta útját Debrecen felé. Nyíregyházán az utazó társaság megszorodott két taggal: a főkapitány és a főjegyző elkísérték az autobuszt Debrecenig. Tegnap este hét órakor érkezett meg oda a jármű. Ma reggel *Dickel* igazgató felkereste a polgármestert, hogy bemutassa neki a hatalmas közlekedési eszközt. A polgármester éppen a közgyűlésen elnökölt. Amikor a közgyűlésen résztvevők meghallották, hogy az autobusz, melynek érkezéséről már irtak a lapok, — megjött, az egész közgyűlés felkerekedett, felült az autobuszsra és próbautat tett vele. A próbaut után a tanács ebédet adott az automobil-omnibusz kísérlőnek tiszteletére. Az ebéd után, egy órakor indult el az autobusz Nagyvárad felé, s célját délután 3-kor érte el. A debreceni főkapitány és főjegyző szintén az autobusszal ment.

Rimler Károly nagyváradai polgármester, akit a napokban valami könnyebb baleset ért, amelynél megsértette a lábát, — e miatt nem tekinthette meg a járművet. Az autobusz ma délután *Gerő* Armin főkapitány és Nagyvárad számos előkelősége jelenlétében próbautat tett a városban. Estefelé érkezett meg az autobusz fogadására indult aradi küldöttség, amelynek tagjai *Varjassy* Lajos polgármester, *Virág* Lajos és *Schoor* Lajos főmérnökök, *Kossuth* Pál, *Avarffi* Géza, ifj. *Varjassy* Lajos, *Borsos* Béla dr. és *Szathmáry* Károly voltak.

Az autobusz holnap, kedden reggel 8 órakor indul vissza a küldöttséggel együtt Aradra, ahova déltáját fog megérkezni. Az egész próbaut Pozsonytól Nagyváradig kitűnően sikerült. A gépen nem volt semmi javítani való s a jármű minden incidens nélkül ért el Nagyváradig.

TANÜGY.

(—) Az aradmegyei kisdudnevelők köre folyó hó 29-én délelőtt tíz órakor tartotta rendszeres gyűlését az aradgáji községi ovodában. A gyűlésen az aradi és vidéki óvónők számosan vettek részt, ugyszint az érdeklődők is. *T. Kornis* Ilona elnöknő üdvözölte a megjelenteket. A kisdudnői hivatásnak diadalmas új irányairól beszélt, majd panaszosan emlékezett meg a fizetésrendezés ügyéről. Szomorúan tapasztaljuk, ugymond, hogy még igen sokan vannak községi és felekezeti kártársaink között olyanok, kik 600 korona fizetésből tengődnek. A nyári szünet kérdése és ami még nagyon lényeges, a szakfelügyelet, mit minden lelkiismeretes nevelő óhajt, megoldásra vár. A megnyitó szavak után *Lantos* Miksa tanító olvasta fel dolgozatát: „A kisdudnevelés az ovodában és a családban.” Fejtegette az ovoda hasznát, előnyeit úgy a szülők, mint a társadalom részére. A óvónők hivatásának érdekes fejtegetése közben kiemelte, hogy az óvónők a gyermekhalandóság csökkentésén sokat tehetnek és így fejezte be

előadását: „Az évekkel ezelőtt kiadott jelszó és erős vágyakozás a harminc millió magyar után, nem fog üres ábránd lenni és nem lesz hosszú és nagy idők kérdése, hanem 2—3 évtized meghozza azt, amit erős hitű magyarok erős hittel is bizva várnak.” Gyakorlatilag *Licsmann* Ilona segédóvónő foglalkozott. *Rákóczy* Klára ségai óvónő pedig egy kedves verset tanított be a gyermekeknek. *Berzi* Amália pécskai óvónő a csipke készítés módját mutatta be, úgy, amint azt a gyermekei körébe bevitte. Végül az üresedésben levő alelnöki tisztre *Berzi* Amáliát választották meg.

HIREK.

Lapunk mai számával előfizetőink meglekeltül ingyen kapják az Aradot érintő vonatoknak október 1-én életbe lépő menetrendjét.

— **József főherceg — dandárparancsnok.** Budapest-ről táviratozzák: A király József főherceget a budapesti honvédegyalogdandár parancsnokává nevezte ki. Utódja az 1. honvédegyezred parancsnoki állásában *Yull* Alfréd alezredes. Itt említjük meg, hogy amikor tegnap a József főherceget vivő udvari vonat a főváros felé közeledett, a vecsési állomáson egy jókora követ dobtak a vonatra. A kö az ujságírók kocsiját érte, megsértette a kocsifalát és a folyosóra csapódott. A rendőrség kutat a merénylő után.

— **Björnson és Apponyi gróf.** Az agg Björnson, aki a minap, egy rohamában, megámadta *Apponyi* Albert grófot, ma levelet ír *Schönborn* grófhoz, melyben a többek közt ezeket mondja:

„Otthon, Magyarországon, háborút vezetni egy népfaj ellen, s egyidejűleg szónoklatokat tartani a nemzetközi békekongresszuson a békéről, ez illetlen eljárás, ez humbug. Eanek a humbugnak *Apponyi* gróf a legnagyobb képviselője, s ezért vittem az ügyet Európa ítélőszéke elé. Nem menéség *Apponyira*, hogy a nemzetközi békefogalmakban érdemei vannak. Ez csak súlyosbítja a vádat.”

Amint látnivaló, az öreg békeapostol beteges makacssággal ragaszkodik a maga *Apponyi* ellen szőtt vádjához.

— **A kiegyezési tárgyalások folytatása.** Budapest-ről táviratozzák: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, aki a vasárnapot dånosi birtokán töltötte, tegnap estefelé visszaérkezett a fővárosba. Kevéssel azután, hogy vonata a nyugati pályaudvaron berobogott, megjött a Szegedről, az Erzsébet-szobor leleplezéséről jövő különvonat is. Ezen a vonaton jöttek a miniszterek. *Wekerle* megvárta, míg kiszállanak és a pályaudvaron beszélgetett velük.

Ma délelőtt visszaérkezett Budapestre *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter is, aki vasárnap Solton volt. Várják *Szterényi* József államtitkárt is, akinek szabadsága letelt és holnap megkezdik újra a kiegyezés miatt szükséges tárgyalásokat.

Az osztrák és magyar miniszterek közt létrejött megegyezés alapján az osztrák miniszterek kedden reggel Budapestre érkeznek, hol a kiegyezési tárgyalásokat aznap délután újra megkezdik. Későbbi távirat jelenti: Az osztrák miniszterek holnap délbe érkeznek Budapestre. Az eddigi tervek szerint három napig fognak itt tartózkodni, de lehetséges, hogy ezt az időt megtoldják, ha a tárgyalások eredménytelennel kecsegtetnek. Holnap délelőtt elérte kezlet lesz, szerdán és csütörtökön pedig az érdemleges tárgyalásokat fogják megtartani.

— **Sulkowski hercegnő férjhez megy.** Az aradi törvényszék még nem is hozta meg ítéletét *Tagányi* Sándor dr. és *Sulkowski* Ida hercegnő válópörében és máris arról szól a fáma, hogy a hercegnő újból férjhez megy. Kiválasztottja egy fővárosi hétfői lap szerint az a fiatal magyar író, aki „egy magyar diplomata“ álneve alatt igen közepes történet politikai tárcákat irt egy nagy fővárosi lapba. A hétfői ujság szerint, amely már a válópör befejeztéről is tud, a magyar író szegény ember, de most „a mindenható szerelem jóvoltából ura lesz egy nagy vagyonnak és egy érdekes asszonynak.“ Történetesen Aradon tartózkodott *Polacsek* Alfréd dr., a hercegnő jogtanácsosa, aki egyik munkatársunknak a leendő házasság dolgában tett kérdésére kijelentette, hogy semmit sem tud a regényes izü egybekelesről.

— **Köpenick a hatványon.** *Sebastopol*-ból táviratozzák: Ma reggel három ismeretlen katonatiszti egyenruhába öltözött férfi érkezett a *Brest*-ezred kaszárnyájába. Az őrségen lévő századnak elmondták, hogy az ezredparancsnok megöletett és számos tisztet elfogtak s felszólították a katonákat, hogy a kaszárnyában elfogva lévő katonatisztek azonnal szabadítsák ki. A szolgálattelvő őrmester azonnal jelentést tett az idegenekről fellebbvalójának. A tiszték a kaszárnya udvarába érkeztek. A szolgálatban lévő század kapitánya oda kiáltott a legénységnek:

— *Ne higgyetek nekik! Ezek közönséges csalók!*

Az idegenek erre a tiszték közé löttek. A zászlóaljparancsnok és a századparancsnok megsebesült. Az utóbbi parancsot adott a dobosnak, hogy riadót verjen. Közben a lövések zajára a kaszárnyában lévő összes tiszték az udvarra siettek, mialatt az egész ezred legénysége teljes rendben távozott. Az idegenek erre sietve a kijáratot keresték és minthogy azt állították, hogy a lövöldözőket üldözik, az őrség kieresztette őket. *Üldözésük eredménytelen maradt.*

— **A toszkánai kettős nász.** Firenzéből táviratozzák: Egy firenzei ujságíró ma beszélgetést folytatott *Tosellivel*, aki kijelentette, hogy nagyon boldognak érzi magát. Nőm — ugymond — jó feleség és ép oly jó anya is. Az a híresztelés, hogy nőm anyai örömeinek néz elébe, *galád rágalom* és hazugság minden fajta kombináció.

Feleségem naphosszat vívással foglalkozik, ez pedig kizérja, hogy áldott állapotban van. Az ujságírónak arra a kérdésére, hogy kiadják-e a kis *Monica* hercegnőt, *Toselli* így válaszolt:

— A feleségem jó anya és ez a felelet mindent megmond.

Toselli végül megkérte az ujságíró, hogy cáfolja meg a *Montignoso* grófnőről terjesztett ocsmány rágalmakat.

Berlinből jelentik: Diplomáciai körökből vett értesülés szerint az olasz kormány a német birodalmi kormányának kijelentette, hogy *Monica* hercegnő kiadatásához csak abban az esetben járulhat hozzá, ha az olasz bíróság törvényesen a kiadatás mellett döntene. Az olasz kormány azt, hogy a szász kormány titkos ügynökei kéz alatt működjenek, nem hajlandó eltűnni.

Páris-ból táviratozzák: Most már bizonyos, hogy *Wölfling* Lipót újból megnősül. Menyasszonya *Richter* Mária, *Richter* Albert háztulajdonos leánya. *Richter* kisasszony 1877-ben született, tehát jelenleg harminc esztendő. Apja amolyan meggazdagodott kispolgár. *Wölfling*

Hing Lipót jelenlegi menyasszonyát már abban az időben ismerte, amikor Adamovics Vilma férje volt és felhasználta feleségének gyakori távollétét, hogy érintkezék a Richter családdal. Ettől az időtől fogva lett egyre hidegebb nejehez. Wölfling a válás után Párisba ment, ahol állandóan együtt volt az öreg Richterral és leányával. A leány nagyon megtetszett neki. Megkérte a kezét, de Richter Mária eleinte vonakodott, csak nehezen mondott igent. Az esküvő hír szerint október hó második felében lesz Párisban. Wölfling Lipót továbbra is Svájcban fog lakni. Firenzéből táviratozzák: Montignoso grófnő férjével és Pia Monica hercegnővel városban sétálgat. A grófnő kijelentette, hogy noha a szász kormány tagadja, mintha felügyelet alatt tartaná Tosellinét, még is állandóan titkosrendőrök kísérik őt és férjét mindenfelé. De mindez hiába, mert nem fog sikerülni, hogy gyermekét tőle elrabolják. Toselli már eddig igen sok fényes ajánlatot kapott, de kijelentette, hogy nem hajlandó Montignoso grófnő nevét reklámcélokra felhasználni.

— Rémregény az életből. *Belgrádból* jelentik: Novakovics Milán, a „Za Otacina“ lap szerkesztője és Novakovics Maxim nyugalmazott csendőrségi főhadnagy, akik aljas bűnök miatt vizsgálati fogságban vannak, a belgrádi prefekturán, ma délelőtt sétáidó alatt a börtönfelügyelő szobájába lopódtak, ahonnan két gyorstűzű fegyvert 98 éles tölténnyel és két revolvert 30 tölténnyel vittek el. Azután egy utcai szobában eltorlaszolták magukat s tüzelni kezdtek a börtön folyosójára és az utcára úgy, hogy az utca népe halálos veszedelemben forgott. A két fogoly ismételt felszólítás dacára sem volt hajlandó a fegyvereket átadni és a lövöldözést abbahagyni. Miután töltényeik elfogytak, az utolsó revolvertöltényekkel halántékon lökték magukat és nyomban meghaltak. Két közvéleményes orvos a hullák megvizsgálása után öngyilkosságot konstatált.

A belügyminiszter, akinek az esetről azonnal jelentést küldtek, rögtön megjelent a helyszínén és elrendelte, hogy egy öt orvosból álló bizottság újból véleményt mondjon a foglyok halálára nézve.

A prefektúra épülete előtt összegyűlt nagy embertömeg teljes rendben s közönyösen viselkedett. A foglyok éles lövéseivel következtében két csendőr megsebesült. Hangsúlyozni kell, hogy Novakovics Milán az utóbbi időben igen izgatott lelkiállapotban volt és rendellenes magaviseletet tanusított: Novakovics Maxim pedig, aki neje ellen elkövetett gyilkossági kísérlet miatt volt börtönben, már többször volt tébolydában. Az eset következtében szigorú vizsgálatot rendeltek el. A városban teljes a nyugalom.

— Vasuti katasztrófa. *Barleducból* táviratozzák: Mikor ma reggel fél négykor a Nancyből érkező gyorsvonat tilosra állított szemafor láttára meglassította menetét, az utána érkező keleti expresszvonat, amelynek vezetője a jelzést nem látta, teljes sebességgel belerohant a gyorsvonatba. Az expresszvonat mozdonya teljesen megsemmisült, szerkocsija és a három utána következő hálókocsi kisiklott és összezúzódott. A gyorsvonati fékező meghalt, a vonatvezető megsebesült. Néhány utas könnyebb sebeket szenvedett. A szerencsétlenséget a sűrű köd okozta. Este 7 órakor sikerült csak a pályát szabadabbá tenni. — *Wheelingből* táviratozzák:

Bellair állomásnál tegnap a chicago-wheelingi gyorsvonat a Baltimore and Ohio-vasut tehervonatával összeütközött, aminek következtében tizenöt személy meghalt, számosan pedig többé-kevésbé súlyos sebesüléseket szenvedtek.

— A főkörmányzó merényletje. *Krakkó*-ból táviratozzák: Az itteni országos törvényszék Dobrovicki Vanda kiszolgáltatása ellen foglalt állást. Dobrovicki Vanda, akit itt letartóztattak, tudvalevőleg két bombát dobott annak idején Skalon varsói főkörmányzóra. A törvényszék ezt a hír szerint közönséges büntettnék minősíti és esetleg az itteni esküdtszék előtt fogják a tárgyalást Dobrovicki Vanda ellen megtartani.

— Életunt hivatalnok. A fővárosból jelentik: Visontai Ignác, a budapesti központi tejcarnok hivatalnok vasárnap délután az István-ut 5. sz. ház harmadik emeletéről, lakása ablakából kiugrott. Esés közben fennakadt az első emelet erkélyén. Onnan emelték le az életunt embert, aki így is súlyos zúzódásokat szenvedett. Eszméletlen állapotban vitték a kereskedelmi kórházba. Levelet nem hagyott hátra, amelyben tettének okát megmagyarázta volna. Hozzátartozói sem tudják, hogy miért akart meghalni? Visontai Ignác nyolc éve alkalmazottja a központi tejcarnok szövetkezetnek. Megelőzőleg a magyar gazdák tejcarnok szövetkezeténél volt alkalmazásban tizenkét évig. Szorgalmas, törekvő ember. Nemrég felmondotta a szolgálattal. Elmondotta, hogy a helyzetén javítani akar és önállósítja magát. Szerződést kötött az üllői káptalannal, hogy közösen tejcarnokot alapítsanak. Már minden előkészület megtörtént. Helyiségeket béreltek, fuvarosokat fogadtak fel. Visontainak holnap kellett volna kilépnie a szolgálatból. Szombaton azonban váratlan fordulat történt. A káptalan értesítette Visontait, hogy nem hajlandó a vállalatot megalapítani. Így az utolsó órában Visontai terve megsemmisült. Valószínű, hogy a csalódás készítette az öngyilkosságot megkísérlésére.

— Megőrült leány. Budapesten az Andrássy uton vasárnap este nagy feltűnést keltett egy fiatal leány, aki letérdelt a gyalogjáró szélére s ott egyházi dalokat énekelt és imádkozott. A leányt bevitték a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy vallási örvöngés lepte meg. Csak annyit tudnak róla, hogy Losonczy Katica a neve. A lipótmezei elmeorvóintézetbe szállították.

— 300,000 frankos lopás. *Brüsszel*-ből táviratozzák: Loyson takarékpénztári szolga, aki a Brüsszeli Banknál volt alkalmazva, 300,000 frankkal eltűnt. Fiát, aki ugyanazon bank szolgálatában állott, hűtlen kezelés miatt tavaly ítéltek el három évi fegyházra.

— Megjutalmazott gazdasági cseléd. *Daranyi* Ignác földművelésügyi miniszter Tádár András magyarpécskai gazdasági cselédet 100 kor. jutalomdíjjal és elismerő oklevéllel tüntette ki. Az ünnepélyes átadás tegnap volt a pécskai gazdakör közgyűlésén. A hatóság képviselőjében az ünnepélyen Boksan Szevér, a pécskai járás szolgabírája jelent meg, aki a kitüntetett cselédnek szép beszéd kíséretében nyújtotta át a jutalomdíjat és az oklevelet. Az aradvármegyei gazdasági egyesület nevében Kemény Szilárd titkár vett részt az ünnepélyen.

— Megőrült fővárosi ügyvéd. Budapesti tudósítónk jelenti: Egy fővárosszerte ismert fiatal ügyvéd, Róna Izidor dr. ma megőrült. A szerencsétlen embert elszállították a lipótmezei té-

bolydába, ahol felgyógyulásához kevés reményt fűznek. Róna dr. benső baráti viszonyban állott Bálint Izidor ügyvéddel, aki tudvalevőleg nemrégiben megszökött a fővárosból. A fiatal ügyvéd az utóbbi időben állandóan zavart volt. Tegnap kifutott az udvarra és harsányan énekelte a szótát. Éjjel dühöngeni kezdett, mire a mentők beszállították a tébolydába.

— Községháza a fogházban. Az ujvidéki ügyészség fogházában most annyi községi tisztviselő van sikkasztások és okirathamisítások miatt fogva, hogy bizvást egy teljes községi előjáróságot lehetne belőle összeállítani. Nevezetesen a fogház vendégei ez idő szerint: Szkalin Benő urszontiváni jegyző, Wetzl István csurogi aljegyző, Závodszy Albin csurogi községi irnok, Kunszt Henrik tieli községi pénztárnok, Akad azonban, bár egyéb természetű büncselekmények miatt, 1 községi bíró, 2 esküdt, 1 rendőrvezető 4 rendőr is a fogházban. Éppen csak egy „főbíró“ hiányzik.

— Pincetűz. Ma este félnyolc órakor Lengyel Lőrinc butorgyáros pinceraktárában tűz ütött ki. A tűzorség csakhamar a helyszínén volt és rövid munka után eloltotta a tüzet, amely külföldben nem volt nagyméretű. A rendőrség részéről a tűznél Vidéky Gusztáv ügyeletes rendőrtisztviselő jelent meg. A tűz oka eddig ismeretlen, valószínűleg vigyázatlanságból keletkezett. A kár jelentéktelen.

— Rovarpor, tolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

A lesoványodást

meggátolja, a testet, a gyermek húsát egészségessé, erőssé fejleszti a SCOTT-féle Emulsió. Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplálék gyermekek részére, és az Ön gyermekét is meggyógyítja, mint ahogy

sok ezer gyermek meggyógyult

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle médszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni!

e szer használata által. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, úgy azonnal adjanak neki

SCOTT-féle Emulsiót.

Minden üvegben egyenlő finom, hatásos alkatrészekből összeállított SCOTT Emulsió van, mindig egyenlő, a tudományos világ előtt elismert adagokban.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

TORVÉNYKEZÉS.

§ A multság vége. Tótvárad község egyik korcsmájában, 1905. október 1 én, zajos mulatságot csapott egy Deheleán Joachim nevű izgága természetű fiatal legény. Az éjjeli örök csendre intették, mire Deheleán kést rántott, hasba szurta Mona Sofront, az egyik éjjeli őrt, majd reá támadt társaira is, akik csak nehezen tudták lefegyverezni a dühöngő embert. Deheleán ellen megindították a bünvádi eljárást és ma ítélkezett felette az aradi törvényszék büntetőtanácsa. A bíróság a vád- és védbeszéd meghallgatása után Deheleánt súlyos testi sértés büntelte miatt nyolc havi börtönre, három évi hivatalvesztésre és tíz korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt felebbezett.

§ Nyáry gróf szabadlábon. Két hónapja, hogy Nyáry Rzsó gróf főrendiházi terembiztost letartóztatták. Több panaszt tettek ellene azért, hogy iskolába járó kicsi leánygyermekkel szemben erkölcsstelen merényletet követett el. Az ügyész Nyáryt erőszak büntetvével, majd mivel az ártatlansága bizonyítására tanukat

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLÍTÓJA Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruháza

ARAD,

Szabadság-tér 20., Br. Nádasdy-palota.

Telefon szám 577.

K Ü L Ö N

mértékosztály.

Szolid szabott árak.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárúsítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Nemzeti Színház.

A) bérlet.

A) bérlet.

Kedden, 1907. évi október hó 1-én:

A koldusdiák.

Nagy operette 3 felvonásban. Irták: Zell és Genée. Fordították: Evva L. és Fáy J. B. Zenejét szerző: Milköcker K.

SZEMÉLYEK:

Palmatica	Bentóné P.	Schweinicz	Ladislai J.
Bronislava	Wlassák V.	Rochov	Horti Sándor.
Laura	Zalai Margit.	Richthoffen	Kun Irén.
Ollendorf	Leővel Leo.	Jan Janiczky	Faludi K.
Wangenheim	Várnai Jenő.	Rymanovszky	Kállai Jolán.
Henrik	Ujj Kálmán.	Enterich	Szathmári A.

Közdete este 7 és fél órakor.

NYILTTER.*

Uj üzlet!

Nyemecz és Kövesdy

angol női divatterme

Szabadság-tér 14. szám I. em.

2185

Arad.

Uj üzlet!

ALEXIN

LEGFINOMABB
NÖVÉNYZSIR
FÜZÉSRE-SÜTÉSRE
KIRÁNTÁSHOZ
25% SZAPORÁBB
MINDEN MÁS ZSIRNÁL
KÖNNYŰ EMÉSZTHETŐSÉGEÉRT
ORVOSILAG AJÁNLVA

CSAK E VÉDJEJEGYVEL

ELLÁTOTT CSOMAGOT
!!FOGADJUNK EL!!

KAPHATÓ MINDEN FÜZÉR
KESZKÖDÉS-BEN

3900

Budapest. aru- és értéktörzsök.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 30.

Elkelt 10,000 métermázsza 5—10 fillérrel olcsóbb áron. Kínálat és vételkedv korlátolt

Az árak 50 kilónként azánitva:

	Déli szarlat	5 orai szarlat
Buza októberre	10.96 - 10.97	10.95 - 10.96
Zab októberre	7.68 - 7.69	7.69 - 7.69
Rozs októberre	9.54 - 9.55	9.48 - 9.47
Tengeri 1908 májusra	6.72 - 6.73	6.73 - 6.74

A Pécsi Országos
Kiváló Szesz
legmagasabb kitüntetést,
diszoklevelet nyert.

Szüreti alkalomra!

Tűzijátékok

görögtüzek, röppentyűk, csillagszórók
mindenféle változatos színekben remek ki-
állításban kaphatók.

Erdélyi szalámi, szardiniák, csemege áruk,
friss sajtok, csemege tábla szalonna. Deb-
receni paprikás szalonna friss és jó minősé-
gekben legolcsóbban kaphatók

Dürr Gusztáv

csemege, fűszer, pezsgőbor és ásványvíz
kereskedése

2300

Arad, a városházzal szemben.

— Telefon 118. sz. —

próbált fogdosni, hamis tanúdsra való rábírással is megvádolta. Időközben a boldogtalan embert megvizsgálták az orvosszakértők és kimondták, hogy szesz italok mértéktelen élvezése következtében „lényegesen korlátolt” a beszámíthatósága. A törvényszék vádiratában, Langer táblai bíró elnöklése és Ádám Árpád bíró előadása mellett, ma foglalkozott a kétfős váddal és bár Dési Géza védő arra is rámutatott, hogy csak vád és gyanu, de bizonyíték nincs a gróf ellen, a törvényszék Nyáryt vád alá helyezte. De a bíróság teljesítette a védőnek azt a kérését, hogy a vádlottat szabadlábra helyezze.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 30. —

Fehér Kereszt-szálloda. Kovács István igazgató és neje Budapest. — Krizsán Lajos igazgató és családja Budapest. — Hamza Ágoston záradfőnök Bodrog. — Égő Kálmáné birtokosné és leánya Debrecen. — Spiró Alfréd gyáros Bécs. — Oblath Ede nagykereskedő Mosony. — Benedek Lajos hivatalnok Kecskemét. — Diósi Mihály és családja Abrudbánya. — Roth Ferenc vállalkozó Temesvár. — Havas Hugóné és leányai Baja. — Madár Árpád vasuti hivatalnok Szolnok. — Kiss József mérnök és neje Cegléd. — Kemény Oszkár kereskedő Vajdahunyad. — Glück Gyula kereskedő Vajdahunyad. — Veres László borkereskedő Pécs. — Tarkó Mihály birtokos és családja Dálya. — Erdélyi Vilmos bérlő Szeged. — Pajor Endre tisztviselő Fehértemplom. — Fehér Sándor magánzó Orosháza. — Barta Bertalan magánzó Orosháza. — Pollák Emil kereskedő Brassó. — Ungár Zsigmond utazó Budapest. — Grünwald Zsigmond utazó Budapest. — Veiner Lipót utazó Budapest. — Klein Antal utazó Budapest. — Szabados Sándor utazó Budapest. — Sterk Arnold utazó Budapest. — Vészi J. utazó Budapest. — Schwartz Jenő utazó Budapest. — Szücs Béla utazó Budapest. — Ladányi Aladár utazó Budapest. — Stern A. utazó Bécs. — Berkovics Sándor utazó Bécs. — Stropf Béla utazó Bécs. — Suter Ármin utazó Bécs. — Rónai Vilmos utazó Bécs. — Hegedűs Emil utazó Temesvár. — Herfeld Izidor utazó Nagyvárad.

Központi szálloda. Herzl Bernát vaggongyár-igazgató Budapest. — Bolyos József főszolgabíró Borosbény. — Ardelean Jusztin dr. ügyvéd és neje Nagyvárad. — Sanovszky József fogalmazó Budapest. — Zsigmond Ferenc dr. tanár Karcag. — Katona Dezső utazó Budapest. — Csattner Frigyes utazó Beszterce. — Jónás Ármin utazó Budapest. — Ujhelyi Ármin utazó Békéscsaba. — Mandl József utazó Budapest. — Grosz Manó utazó Budapest. — Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest. — Spitz József fakereskedő Zám. — Pogonyi Jenő magánzó Budapest. — Hauer József fakereskedő Vinkovce. — Purjusz István birtokos Temesvár. — Székely Adolf dr. ügyvéd Nagyvárad. — Leitner Pál takerépzéstartó pénztárnok Pécska. — Lilienberg Sándor bérlő Budapest. — Halász Henrik kereskedő Nagyvárad. — Wilinsky János kereskedő Budapest. — Grosman Károly kereskedő Bécs. — Grünberger Jenő utazó Budapest. — Pringer József utazó Bécs. — Rahmer Mihály utazó Budapest. — Schwarz Adolf utazó Bécs. — Königsegg A. gróf birtokos Silingyia. — Kenderessy Károly huszárönkéntes Déva. — Baimel Rezső hivatalnok Muszkapél. — Toht Imre felügyelő B.-Sámson. — Pekár Imre igazgató Budapest. — Fuhr Zsigmond hivatalnok Orsova. — Beregi Béla mérnök és neje Kurtics. — Branfeld Géza kereskedő Budapest. — Zerkovitz Jenő igazgató Budapest.

Berliner gyermek kabátok,

fejkötők, sapkák, cipők és keztyűk, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Vatodi Benger-gyártmányú dr. Jäger tanár-féle

gyapju alsó-ruházat

férfiak, nők és gyermekek részére,

ugyszintén minden fajta harisnyák, elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében. Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Berger-féle gyógy-kátrány-szappan.

ezzel kényelmesebben és gyorsabban gyógyulhatnak a bőrgyógyászok által ajánlották, mert a kátrány-szappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

mindennemű bőrkülsők

Az a Berger-féle kátrány-szappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag, amely a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Az a Berger-féle kátrány-kénszappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag, amely a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

Berger-féle gycerin-kátrányszappan

Az a Berger-féle gycerin-kátrányszappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag, amely a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

Berger-féle borax-szappan.

Az a Berger-féle borax-szappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag, amely a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

Az a Berger-féle borax-szappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag, amely a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

Az a Berger-féle borax-szappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag, amely a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

Az a Berger-féle borax-szappan a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag, amely a legújabb és leghatékonyabb gyógyanyag.

Raktár Aradon: Gutori Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyas gyógyszerész uraknál, Vojtek és Weisz drogeriájában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 845

28184 - 1907. SZ.

Hirdetmény.

Az 1908. évre, valamint a három évi időtartamra kivetendő egyenes adó kivetési munkálatok f. évi október hóban megkezdetnek. Felhívjuk városunk lakosságát, hogy az adóköteles személyek és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegeket munkájukban állampolgári kötelességükhöz hiven támogassák. Kérdéseikre lelkiismeretesen és legjobb tudomásuk szerint feleljenek. Aki az összeíró közegeket valótlan bemondással tévutra vezeti, vagy munkájukban bármi módon akadályozza, az 1883. évi XLIV. t. c. 10. §-a értelmében 2-100 koronáig terjedhető bírsággal büntetettik. Felhívjuk a csatornázott területen lévő háztulajdonosokat, hogy gondoskodjanak házaikban lévő lakások és egyéb bértárgyak hiánytalan számozásáról. Amennyiben a csatornázási számozás hiányos, pótlásáról gondoskodjanak.

Felhívjuk továbbá a város közönségét, hogy az adókiadás alapjául szolgáló vallomási ivatek, melyek a városi adóügyi osztálytól ingyen vétbizonyítvány mellett kaphatók, az alább kitűzött határidők alatt az adóügyi osztályban a saját érdekében beadni el ne mulasztassák.

Aki a megfelelő vallomását a kitűzött határidőre be nem adja, arra az adó hivatalból a mulasztó fél költségére beszerzendő adatok alapján fog kiadatni; az adótárgyaknak, az adóköteles jövedelemnek a kincstár megkárosítása céljából való eltitkolása, az 1883. évi XLIV. t. c. 100. §-a értelmében 2-1000 K-ig terjedő bírságolást von maga után.

A vallomások beadásának határideje a következő:

1. A házbérjövendeli vallomás legkésőbb 1907. november 30-ig. Tartozik a háztulajdonos vallomását a valóságnak hiven és pontosan megtenni. A vallomási iv kitöltésénél a bérösszeget kívül, súly helyezendő a lakhelyiségek kitöltésére, hogy azok a valóságnak megfelelően hiven tüntessék fel az állapotot és hogy a vallomásban összesítve legyenek.

A lakásbérlok a vallomási iven aláírásukkal bizonyítják a bevallás helyességét. Az a háztulajdonos, ki a bevallási ivet annak kitöltése, illetve a bérösszeg bejegyzése előtt a bérrel alírattja, annyiszor büntetettik 200 koronával, ahány bérletnél elkövette ezen mulasztást.

A házbérjövendeli eltitkolása és valótlan adatok bevallása jövendeki kihágást képez, mely az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1-8-szorosával büntetettik. A háztulajdonos és bérlet egyetértésével történt eltitkolás esetén, mind a két fél a megrövidítésnek kitett összeg háromszoros megfizetésével büntetendő.

Az a háztulajdonos, aki a vallomást felhívás dacára sem adja be, vagy annak hiányait a kivető közeg által kitűzött 8 nap alatt nem pótolja, a szükségessé vált helyszíni szemle költségeit viselni tartozik, ezenkívül 2-100 koronáig terjedő pénzbírsággal büntetettik.

2. A kereseti adó III. osztálya alá tartozó üzletek, kereskedések vállalatok, ipar vagy más előre nem tudható jövendelmet hajtó szellemi és egyéb foglalkozások jövendelmeire vonatkozó vallomás benyújtandó 1908. január 20-ig.

3. A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó, meghatározott évi vagy havi illetményekre vonatkozó vallomások, továbbá

4. a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomások beadhatók 1908. január 30-ig.

5. Az általános jövendelmi pótdadó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomások benyújthatók 1908. január hó 1-től 31-ig vétbizonyítvány mellett.

6. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek jövendelmeire vonatkozó vallomások 1908. március 30-ig.

7. A fegyveradó vallomások benyújtandók 1908. június 30-ig.

8. Az ebadóra vonatkozó vallomások beadandók 1908. január 8-ig.

Arad sz. kir. város tanácsának 1907. évi szeptember hó 21-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Belföldi támaszpont.

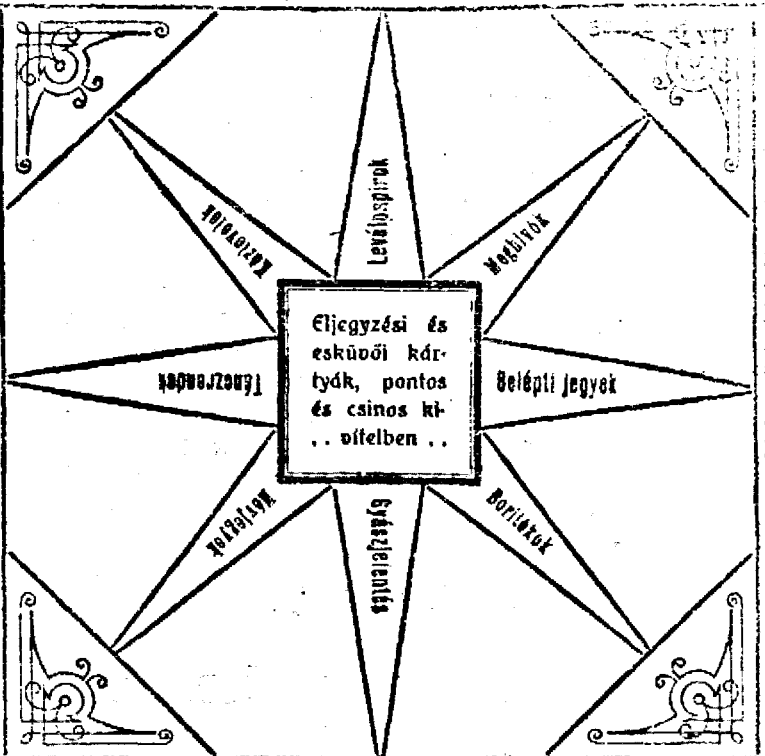
KÖNYVNYOMDÁJA

ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Ajánlja kitűnően berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomtatási munkák gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben jutányos áron készíttetnek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:
1 ére . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:
1 ére . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.
Kiadóhivatal " 151.

Hordódugó!

Hordódugó!

A szüreti idény alkalmával
a szőlőbirtokosok figyelmébe ajánlom a raktáromon
levő legjobb minőségű

H O R D Ó D U G Ó I M A T

kőris és tölgyfából, azonkívül hársfából készült vakcsap (srédli)
és nagyválasztéku borcsapjaimat.

Tisztelettel

2289

BAUER GYULA Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

MUNK R. ÉS TÁRSA KARÁNSEBES.

Hordó-, parkett- és faárúgyár
ajánlja készítményeit:

bükk- és tölgyfa-parketta

legjobb kivitelben, kartelen kívül,

f a g y a p o t

szőlő- és gyümölcs csomagoláshoz,

állványok, szőlő- és gyümölcs eltartásához.

Különlegesség:

1948

téglaszáritó keretek

hornyolt és hódfarku téglák szárításához.

Mesés szép lesz
minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÈME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, ke-
reszttel és dissoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.
A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

H A J Ó S Á R P Á D gyógyszerárán

Arad, Andrásy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek
Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészek aradnál és Vojtek és Welz drogeriájában.

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!

Zsolnai hölgy posztók

*cseppmentes, legdivatosabb costüm kelmék fekete, tegethof, bar-
na, zöld, szürke és más divatszineken nálunk eredeti gyári
áron kaphatók.*

*Páratlan nagy választék fekete kelmékben ruhákra és 140 cm.
széles costümökre a legfinomabb minőségig.*

Rosenblüh H. és Társa.

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!

Kirákatánk szives megtekintését kérjük.

336

Kirákatánk szives megtekintését kérjük.

Alapított 1860. **MÜNZI.** Állami tájbeszélő 213.

Elsőrendű fehérnemű és kalap üzlete Arad.

A os. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Legjobb fehérneműek,

készen vagy mérték után kifogástalan kivitelben, a legkedvezőbb árak mellett szerezhetők be nálam.

Előnyös vétel kötött harisnyákban

3 pár színes	Kor. 1:50
3 " divat csikos	" 1:80
3 " csikos félgyapju	" 2:20
3 " divat "	" 2:70

Legdivatosabb vadász és turista gyapju ingek, valamint lábszárak.

Kirakataim megtekintése által meggyőződik izléses újdonságaimról, valamint kiváló olcsó árainkról.

Állami tisztviselők szállítója.

482

Azon urral, ki

ezzen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5—6 óra közt találkozhatom a Forray-utca Nádasdy-palotájában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

851

Hálás leszek

azon nemesszéki hölgynek ki, hogy hivatalból el ne kesek megveszi azon szép és olcsó zsebóráát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forray-utcai kirakata-ba láttam.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májsejtök, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Városi hirdetések.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

4272—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjazás folytán megüresedett évi 2200 korona törzsfizetéssel és megfelelő lakbér illetményével javadalmazott ellenőri s az annak betöltésével esetleg megüresedő számtisztai vagy egyéb állások választás utján betöltésére pályázatot hirdetek s a pályázni kívánókat felhívom, hogy az 1883. évi I. t. c.-ben megjelölt képesítésüket és a városi alkalmazásban nem lévők egészségi állapotát igazoló bizonyítvánnyal és okmányokkal felszerelt kérvényeiket Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címezve hivatalomban 1907. évi október hó 15-ig nyújtsák be.

Arad, 1907. évi szeptember hó 21-én.

Varjassy,
polgármester.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

4350—1907. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közbiztonságánál rendszeresített kazánfűtő állás megüresedvén, felhívom azon vizsgázott kazánfűtőket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy Barkó Ferenc igazgatónál a közbiztonságon jelentkezzenek.

Arad, 1907. évi szeptember hó 25-én.

Varjassy,
polgármester.

28970—1907.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság f. évi szeptember hó 20-án 55505. szám alatt kelt intézkedése szerint Arad város területén 1907. évben a bor, bormust és szállócfre behozatalára a pécskai, iratosi, kurticsi, simándi, radnai, bodrogi utak és Boczkó-utcai vámoknál elvezető utak jelöltettek ki, az újbor bejelentésének határideje pedig november hó 10-ike lesz kijelölve.

Arad, 1907. évi szeptember hó 27-én.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

4372—1907. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett évi 1600 korona törzsfizetéssel és megfelelő lakbérilletményével javadalmazott adóügyi számtisztai állásra, valamint az ennek betöltésével esetleg megüresedő segédtisztai állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I. t. c.-ben meghatározott minősítésüket igazoló okmányokkal, valamint a városi szolgálatban nem állók egészségi állapotát igazoló orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket Arad sz. kir. város törvényhatóságához címezve hivatalomban 1907. évi október hó 19-ig bezárólag nyújtsák be.

Arad, 1907. évi szeptember hó 26-án,

Varjassy,
polgármester.

18111—1907. kp. sz.

Hirdetmény.

A munkásságnak azon mozgalmából kifolyólag, amely szerint 1907. évi október hó 10-ikére általános munkaszünetet és ezzel kapcsolatosan esetleges tüntetéseket szándékozik rendezni, közhirre teszem és figyelmeztetem a munkát abbahagyó és a dolgozó vagy dolgozni akaró munkásokat, valamint mindazokat, akik bármilyen irányú és természetű tüntetést terveznek vagy ilyenben részt venni szándékoznak, hogy:

1. Mindazokat, akik a munkaadókat vagy a dolgozni akaró munkásokat, szabad akaratuk érvényesítésében fenyegetés vagy tetleges bántalmazás által akadályozni törekednek, amennyiben súlyosabb büntetésnek helye nem volna, az 1884. évi XVII. t. c. 164. §-a értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és 30 napig terjedhető elzárással fogom büntetni.

2. Mindazok, akik valamely gyár, műhely vagy építkezés előtt, ahol munkások dolgoznak, vagy a munkaadó, munkavezető lakása, illetve tartózkodási helye előtt összecsoportosulnak avégett, hogy a munka megkezdését vagy folytatását megakadályozzák, vagy pedig a munkásokat a munka abbahagyására bírják, a büntető törvény 177. §-a alapján 6 hónapig terjedhető fogházzal büntethetők.

3. Azok, kik másnak lakásába, üzlet vagy gyárhelyiségébe, műhelyébe az azokkal összeköttetésben levő vagy azokhoz tartozó helyiségekben a tulajdonos beleegyezése nélkül behatol, a büntető törvény 330. §-a értelmében 2 évig terjedő börtönnel büntethető.

4. Mindazokat, a kik a rendőrhatalóság engedélye nélkül gyűlést rendeznek vagy abban részt vesznek, 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fogom büntetni.

5. Mindazokat, a kik hatósági engedély nélkül tüntetésszerű felvonulást, csoportosulást, körmenetet, tüntető sétát rendeznek vagy abban részt vesznek, az 1879. évi XL. t. c. 78. §-a alapján 200 K.-ig terjedhető pénzbüntetéssel fogom büntetni.

Ajánlom tehát mindenkinek, hogy a közrend megzavarásától, a dolgozni akaró munkásoknak eme szándékuk érvényesítésében való megakadályozásától, megfélemlítésétől, bántalmazásától, másnak üzlethelyiségébe, műhelyébe való behatolásától, engedély nélküli gyűlésezéstől, tüntető felvonulástól, csoportosulástól, tüntető sétáktól annál is inkább tartózkodjék, mert minden törvény ellenes cselekményt a legerélyesebben és a legszigorubb büntetéssel fogom megtorolni, a nem helybeli illetőségű egyéneket a büntetésen felül minden mellékletekintetek nélkül a város területéről haladéktalanul ki fogom utasítani.

Egyidejűleg figyelmeztetem a közönséget, hogy a munkások esetleges mozgalmától úgy magát, mint gyermekeit, gondnokoltjait, tanoócáit a saját érdekében tartsa távol, mert ha a rendőri intézkedések végrehajtása alkalmával az eljárásba belesodortatnak, az esetleges következményeket csak maguknak tulajdonítsák.

Arad, 1907. évi szept. hó 26.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

